

אנשי חרות והמערך מאשימים: דיין הכניס את המדינה למלכודת.

אך אלה וגם אלה לא הבינו מה היא המלכודת

המלכודת האמיתית

פתע מצא משה דיין את עצמו חשוף בצריח.

מנחם בגין "נח" בביתו, ויצא כימעט מן המישחק. אנשי חרות תקפו אותו בארץ סיוח, בייחוד מאחרי הקלעים, כסוס טרוי יאני מפא"י בתוך ממשלת הליכוד. חברי לשעבר, אנשי מפלגת העבודה, גיגוהו כמי שמכר עניינים חיוניים של המדינה תמורת נזידהעדרים של הישג דיפלומטי אישי.

נדמה כאילו נאחז דיין פאניקה, ועשה צעדים ברתרימוחשבים. תחילה, בוויכוח במליאת הכנסת, גילה דיין את נוסח "נייר-העבודה" האמריקאי-ישראלי, שנשמר עד כה בסוד. יתכן שי הדבר הרגיו את האמריקאים, והוכיח להם מחדש שאי אפשר לסמוך על דיין. אך הם התאפקו ושתקו.

אחר-כך התגונן דיין בישיבה סגורה, שי תוכנה הודלף מייד, ואמר כי שיחתו עם הנשיא ג'ימי קארטר הייתה "ברוטאלית". קארטר, סיפר דיין, אמר לו שאם ישראל לא תקבל את נייר-העבודה, יהיה פירוש הדבר שהיא מפוצצת את ועידת-ז'נבה עוד לפני היכנסה. ודעת-הקהל העולמית תאשים אותה.

הפעם רגזו האמריקאים באמת. הנשיא עצמו הורה לדוברו לפרסם הכחשה, וכך עשה גם משרד-החוץ האמריקאי. השיחה, כך נאמר, הייתה ידידותית וקונסטרוקטיבית. דיין הורה לשגרירו בווישינגטון, שימחה דיניק. להתנצל.

אותה שעה הודיע דיין בכנסת כי קיים הסכם בינו ובין האמריקאים על כך שלא ישותף בוועידת ז'נבה שום פלסטיני מוצא. הדבר עם אש"ף, וזאת יעלה כלל נושא המדינה הפלסטינית. האמריקאים, שמכרו לערבים לוקש אחר לגמרי, הכחישו זאת מייד בפנים סמוקות. אך דיין לא נכנע: הוא הורה להדליף לכתבים שקיים מיסמך בכתב, שבו אישרו האמריקאים כי יהיה מותר לישראל בז'נבה להתנגד להשתתפות אנשי אש"ף ולהעלאת הנושא.

הפעם יצאו האמריקאים מכליהם ממש. הנשיא קארטר העביר לראשי המדינות הערביות שדר אישי, שבו הכחיש את דברי דיין. האמריקאים, כך הודיע אינם שותפים לעמדה ישראלית זו. דובר מישך רדיהחץ בירושלים נאלץ להכחיש את קיומו של המיסמך.

בווישינגטון האמינו הכל כי תעיד דוידו של דיין אינם אלא פרובוקציה וית, שנועדו להביא את הערבים לכך שהם יפוצצו את ההכנות לז'נבה, אחרים שישראל עשתה, כביכול, ויתורים מפליגים.

אולם אנוואר אל-סאדאת לא התרגש. הוא מצץ את מיקרתה, יעץ לעיתונים הערביים שלא להתרגש נוכח מטר ההורדות על מנהיגים ישראלים. אחרי הכל, אמר לעיתונאים ולקוראיהם, מצריים אינן נה מנהלת משאומתן עם ישראל, אלא עם ארצות-הברית.

בצורה זו הפך סאדאת את ישראלי ראל לגורם מישני. השלום, כך מסתבר מדבריו, יקום בין העולם הרעבי וארצות-הברית, וזו תכפה על ישראל את ההסדר שיושג.

היתה זאת השלמה לגישתה של ממשלת ישראל, המנהגת גם היא כאילו השלום הוא בעייה התלויה ועומדת רק בין ישראל וראל וארצות-הברית. בעוד שהערבים אינן נש שייכים כימעט לעניין.

ניצה וזוג יונים

בוויכוח הפנימי עלתה טענה, שהפכה כה סיסמת השבוע: "משה דיין הכניס את המדינה למלכודת". המערך גייס את התוחח הכבד ביותר

* הדבר תאס את ההסבר שנתן העולם הבטיסיים, ששום התחכמות לא תשנה אותם.

דיין וקארטר: "ידידותי"? "ברוטאלי"? .. קונסטרוקטיבי?"

מזוהים בכל צורה שהיא עם אש"ף — הריהו פשוט משקר. מבי חיתה זו צדק המערך: דיין מסבך את הממשלה במהדך שאין היא רוצה בו, ושלא תוכל לצאת ממנו ככוא העת מבדי להמיט אסון על מעמדה של ישראל בעולם.

מאידך, קשה גם לאש"ף לבלוע את הצפרדע. לאירגון הפלסטיני, שזכה ב-הכרה בינלאומית כנציג הבילעדי של העם הפלסטיני, קשה להסכים לייצוגו בהחבא, באמצעות אנשים צדדיים. הדבר מחריף את כל הלחצים השליליים, הפנימיים והחיצוניים, על האירגון (ראה עמודים 10-11).

יתכן כי דיין מקווה כי אש"ף עצמו ימנע, משום כך, את כינוס הוועידה. ברגע זה מופעלים לחצים כבדים על אש"ף, כדי שיסכים לייצוג עקיף זה. מצריים וסעודיה מבטיחות לאש"ף שבמיט גרת זו יובלט מעמדו הרשמי של אש"ף, יתכן כי הסובייטים כבר הבטיחו לאש"ף שהיור הסובייטי של הוועידה (אנדרה גרומיקו) ינצל את מעמדו כדי להכריז על הפלסטינים שיהיו נוכחים בוועידה כי על נציגי אש"ף, ואילו לישראל מבטיחים האמריקאים כי האשיים הפלסטיניים שיש תתפו לא יזכרו כנציגות של אש"ף.

כניסה בלא חשולם

אך אין זו המלכודת העיקרית. ויחם האירציונלי של ראשי המדינה כלפי אש"ף — יחם שהוא משותף לדיכוד ולמערך — מכה אותם בסנוריים. אין הם רואים את הסכנה הגדולה ביותר, הרובצת לפיתחם.

אין שמץ של ספק בכך שכל פלסטיני, שישותף בז'נבה, יפעל כנציג אש"ף ועל-פי הוראות האירגון. פשוט אין בנמצא גוף או איש פלסטיני, שיעו ללכת לז'נבה שלא בהסכמת אש"ף.

הנסינות של המושלים הצבאיים הישראליים בגדה המערבית, לגיים "נציגים" שאינם אנשי אש"ף, הם תרגילים פאר תטיים. המזכירים את הנסינות המגוחכים (המשך בעמוד 22)

ארצות-הברית רוצה בכינוס ועידת-דין בה, והיא יודעת שהדבר אינו אפשרי בלי הסכמת המישטרים הערביים. אלה אינם יכולים ללכת לז'נבה בלי הסכמה — גלויה או מוסווית — של אש"ף. ארצות-הברית חותרת להסדר הסיכסוך, והיא מבינה שאין ערך להסדר בלי הסכמת הפלסטינים. פירוש הדבר הסכמת אש"ף.

צפודע מכאן ומכאן

ארצות-הברית יודעת כי ממשלת ישראל לא תסכים לנהל משאומתן עם אש"ף, אם לא יופעל עליה לחץ כביר (או אחרי מילהמה נוספת). קארטר אינו מוכן עדיין להפעיל לחץ כזה.

משום-כך הומצאו נוסחות-הפשרה השור-נות, שאחת מהן נמצאת בנייר-העבודה. השאלה היא כיצד לאכול את העוגה (לשתף את אש"ף) ולהשאיר את העוגה שלמה (לאפשר לישראל לטעון כי לא ניהלה משאומתן עם אש"ף).

הפיתרון המוצע הוא: לשתף ב-וועידה בפועל את אנשי אש"ף, אך בהרעב ובצורה שיאפשר לישראל לטעון את החיפך.

למשל: ראשי-עיריות ואישי-ציבור, שי יקבלו יפוי-כוח מאש"ף לנהל משאומתן בשמו, אך שישראל תטען כי אינם אלא "נציגים של תושבי השטחים".

עם כל ההתחכמויות והפילפול, זהו עניין מהותי. אם אש"ף לא יקבל את הנציגים האלה כבאייכותו, אין להם ערך. ערבים חסרי-השפעה, שיתמנו על-ידי המושל הר-צבאי הישראלי ו/או המלך חוסיין, יהיו קישוט חסר-ערך. השתתפותם תחטיא את המטרה המבוקשת: לשתף את אש"ף ב-עקיפין בוועידה ובהסדר שיושג. כדי לחסל את התנגדות הגורם המרכזי הזה לוועידה עצה, ולהסדר שיתגבש בה. יש טעם רק בהשתתפות אנשים שיהיו מקובלים על אש"ף. על ישראל לבלוע את הצפרדע.

משה דיין מבין זאת, כמוכח, היטב. כאשר הוא מעמיד פנים כאילו מדובר באנשים שאינם

שלו, גולדה מאיר, כדי להשמיע טענה זו. גולדה הופיעה בטלוויזיה כסלע איר-תן, שאינו מוותר לעולם. לעומת הרכרוכי כיות של ממשלת-הליכוד.

מוד הניצה הגדולה, נראו בגין ודיין כזוג יונים.

הליכוד והמערך התחרו ביניהם על כתר הנוקשות והקיצינויות. את הוויכוח ביר-ניהם ניתן לתמצת כך: הליכוד: אין משמעות להשתתפות פלסטינים בז'נבה, כי הם לא יהיו מוזר-הים בצורה כל שהיא עם אש"ף, ולא ישותפו בשום דיון חשוב.

המערך: זוהי אשלייה. ברגע שהסי-כמתם להופעת פלסטינים כלשהם, פתח-חם את הדלת לפני אש"ף, לא תוכלו למ-נוע דיון על הקמת מדינה פלסטינית.

הליכוד: יש לנו הסכם עם האמרי-קאים, שאיננו צריכים להשלים עם זה. **ה**מערך: מה תעשו אם מישוה מן-הפלסטינים המזומנים יקום באמצע הוועידה ויכריז: אני מייצג את אש"ף, ואני דוגל בהקמת מדינה פלסטינית?

הליכוד: פשוט מאד, נקום ונסרוק את הדלת. **ה**מערך: זה לא כל-כך פשוט. תהיה קיימת או הסכמה בין כל הערבים, אש"ף, ארצות-הברית וברית-המועצות. אם תפיר-צצו את הוועידה במצב זה, תעמדו מול-דעת-הקהל המאוחדת של העולם כולו. מוטב לפוצץ את הוועידה לפני כינוי-סה, כפי שעשינו אנחנו.

הליכוד: למה לנו לפוצץ אותה מי-ראש? אולי לא נגיע למצב חמור כזה. נשחק אותה. **ה**מערך: אתם נכנסים למלכודת. קל לנחש מה היה אומר מנחם בגין, אילו היה המצב הפוך, ואילו הסכים משה דיין ל"נייר העבודה" בעודו שריהחץ של המערך. מישחק השבוע, שכמה עיתונאים עסקו בו, היה לנסח את נאומי של בגין, ראשי-האופוזיציה, נגד מדיניות-החוץ הר-מופקרת, הותבוסנתית של משה דיין — אילו פעל בשם ממשלת-המערך.

מעבר לתעלולים מודקרים הנתונים הבטיסיים, ששום התחכמות לא תשנה אותם.